

VINCULUM

Praha 10. 03. 1999

Draží vinculisté,

Bude zřejmě nutné změnit systém vydávání tohoto zasloužilého mezinárodního časopisu. Z nějakých těžko pochopitelných důvodů vyšel v poslední době vždy jen tehdy, když někdo z našich umřel, a zřejmě ignoroval, že ve stejné době se narodilo také plno jiných, které Pán od věčnosti vyvolil, aby pracovali na roli svlažené naším potem. Poněvadž nám ale zatím chybí příslušné údaje, i toto číslo začíná nekrologem.

Ti, kdo surfují na Internetu, už dávno vědí, že si tentokrát Pán Buh vybral za dvořana nebeských kúrů (assistente al soglio, se kdysi říkalo) našeho monsiňóra (tak mu všichni říkali) **Františka Xaverského Plannera** (nar. 9. 12. 1912 v Praze, + 15. 2. 1999 v Římě). Viděl jsem ho naposled na podzim v jedné římské nemocnici, a bylo už zcela patrné, že se jeho pozemská pout' chýlí ke konci. Z jeho vpadlých očí ale stále zářila jeho obětavá láska.

Byl to kněz opravdu mimořádný. Syn vinohradského kostelníka, absolvent Arcibiskupského gymnasia v Praze a exalumnus Nepomucena. Mons. Planner byl vždycky vzorný. Jemně konservativní, dovedl si pokorně vážit všech darů, které v životě obdržel, včetně výchovy a rad pedagoga, s nimiž se setkal. Stát se kaplanem u sv. Ludmily na Vinohradech a pak administrátorem smíchovské farnosti v Praze znamenalo v době jeho mládí záviděníhodnou kariéru. Když byly zavřeny naše univerzity, byl dokonce povolán přednášet pražským bohoslovcům Nový zákon na přechodném učilišti u františkánů, kde působili také lidé jako Bogner, Heidler a Zvěřina. V roce - myslím - 1947 se stal vicerektorem římského Nepomucena určeným za nástupce svého předchůdce Mons. Bezdička, který se chystal na návrat do vlasti. Jenže návrat se nekonal, a Mons. Planner se stal přebytečným, zvláště když po vysvěcení Slováka Tomka (12. 03. 1999 tomu bylo právě 50let) se musel z politicko-národnostně-ekonomických důvodů vzdát svého úřadu ekonoma v jeho prospěch. Tím se stal uprchlíkem v nejvlastnější smyslu: DP, displaced person, jak se tenkrát říkalo. V Nepomucenu byl trpěn u stolu představených, ve třetím poschodí mu přidělili dost pěkný dvoupokoj, ale plat žádný neměl. Žil tedy pouze z mešních intencí, které dostával jako kaplan jedné komunity řeholnic pod vládou energické sakristánky sestry Hermíny. My - tenkrát - mladí jsme pomalu „svatou matku kolej“ opouštěli, stávali jsme se kaplany na severu Itálie s malým, ale přece jen nějakým platem. Mons. Planner zůstával stále jen jako v domě trpěný host. Ale jaký host! Co nejdříve se začal starat o stále ve větším počtu přicházející uprchlíky („Sestro, dejte jim něco do chlebu,“ žadonivall u Matky Bonity, využívaje autority, kterou měl jako bývalý ekonom), a založil pro ně české komitě. Pomáhal jim v každém směru, navštěvoval jejich tábory, radil jim, jak vyemigrovat. Z mnohých se pak časem stávali zámožní cizozemci. Mons. Planner ale dál žil ve svém kutlochu, kde ho ráno probouzel budík, který si prý opatřil v Praze za první kaplanský plat. Na jiný neměl, protože si zatím opatřil český psací stroj, aby mohl rozjet i kulturní apoštolát. Ano, jelikož všechny cesty vedou do Říma, vše, co se na tomto poli zrodilo, přišlo časem do Říma: Cyrilometodějská liga založená v Londýně se svým časopisem Nový život, Křesťanská akademie, která se zrodila v Bavorsku, všechno se sbíhalo tam do třetího poschodí Nepomucena, kde působil nezištně, skromně, ale s nesmírnou obětavostí Mons. Planner. A stalo se zvykem, že kdo něco potřeboval (třebas visum pro cestu do ciziny), obrátil se zcela samozřejmě na Mons. Plannera v jistotě, že mu to obstará. On přece měl čas, on musel mít čas. Tak se stalo, že na jeho stole, z jeho přenosného psacího stroje, vyšly první české náboženské knihy: překlad Nového zákona P. Ondřeje M. Petru a český misálek, jehož poslední vydání později připravil P. Švéda.

Škoda, přeškoda, že tu už Mons.Planner není. Nikdo druhý neznal tak podrobně, z vlastní zkušenosti, začátky toho římského apoštolátu a jen málokdo má tak dobrou paměť jako on, aby si to vše přesně pamatoval. Škoda, že nenapsal dejiny těchto začátku, o nichž se lze nyní dočíst jen ve starých ročnících Nového života.

Cas šel dál, vyměnil se rektor v Nepomucenu, ten pak zemřel, nakonec předkoncilní klima umožnilo, že rektorem naší Papežské koleje mohl být jmenován i Ne-ital. Tak se mohl Mons. Planner přestěhovat do normálního bytu, ovšem stále ještě bez řádného platu, na který tenkrát nebylo. Potom přiletěl kardinál Beran, celý apoštolát v exilu byl reorganizován, vzniklo Středisko Velhrad vedené svým energickým sekretářem P. Hrubým, koordinace duchovní správy byla svěřena sekretáři pana kardinála, rektor Planner však ani teď nezahlédl. Uplatňoval se zejména jako sekretář Křesťanské akademie. Tato akademická činnost se ovšem projevovala nejen správou účetnictví, nýbrž třeba i nošením balíků knih na poštu.

A skončila i doba rektorování. Mons. Planner tu opět stál jako pravý exulant. Uprehlický dokument byl vlastně jeho jediným civilním dokladem, protože z vlasteneckých důvodů se nechtěl stát cizím občanem. Neměl proto ani zdravotní a penzijní pojištění, ani žádný důchod. Svatý stolec se o něho postaral tím, že byl jmenován sídelním kanovníkem u Santa Maria Maggiore. Dostal pětipokojový byt (každý den v týdnu si uklízel jeden pokoj + kuchyň), a malý plat, který byl myšlen jako doplněk odjinud zajištěné penze. I na stará kolena zůstal tedy chudým, i do kanovníckých komnat ho provázely hodinky, které si kdysi zakoupil jako zazobaný svatoludmilský kaplan. Na víc zřejmě neměl, o jeho dopravu se staral, jak říkal, římský pan starosta městskými autobusy.

Těšil se, díky Bohu, dobrému zdraví. V posledních desetiletích ho však trápily otevřené bércové vředy na obou nohou. On si ovšem nestěžoval, snášel vše trpělivě jako dobrý křesťan. Což jsem už nenapsal, že byl ve všem vzorný? Nás mladší ovšem někdy dráždila jeho systematická a smysl pro pořádek, které byly výsledkem jeho vnitřní disciplíny. Jednou jsem mu při obědě vytýkal, proč si nevezme před moučником nabízené ovoce, které se snad už na jeho místo nevrátí. On mi odpověděl, že jí podle abecedy: Antipasto, Brodo, Carne, Dolce, Frutta. Co se s ním dalo dělat?

Na stařícká kolena už potřeboval ošetření, zvláště těch bércových vředů. Pozvali jsme ho do Cech a nabídli pobyt u sester v kněžském domově ve Staré Boleslavi. Pražský arcibiskup ho jmenoval i kanovníkem u Všech svatých na pražském hradě. On v Boleslavi prožil pár letních měsíců, ale pak se rozhodl opět k návratu do Říma. Prý už tu nikoho pořádně neznal, i na ty stařečky byl už příliš zralý. Tak se dostal do velmi pěkného domu pro vysloužilé kněze římské diecéze. Mohl volit mezi dvěma apartmenty, vyvolil si samozřejmě ten prostší. Snad se dá říct, že opravdu miloval Madonnu povertá, jak by řekl svatý František. A jak skromně žil a trpěl, tak také dotrpěl. Pohřben byl 16. února v kanovnícké kryptě pod bazilikou S. Maria Maggiore, kde už také odpočívá tělo Mons. Bezdička.

Skoro se ostýchám žádat modlitby a mši sv. za něj - spíš bych se modlil k němu. Ale tu vinculáckou mši sv. jsem odsloužil. Tak jako Vy.

A jinak? Byl jsem dva týdny v Americe, snad to tam poběží. Vyzkoušel jsem si, jak jedná generální vikář v Chicagu, abych to mohl srovnat s tím pražským. Docela to šlo. A někdy na jaře tam přijde nový kněz z brněnské diecéze, P. Vojtěch Vít se na Svatý rok chce vrátit do svého břevnovského opatství. Zkrátka krásný vzhled je na ten Boží svět. Doufám, že do velikonoce nikdo neumře, a tak Vám přeji ryzi radost ze vzkříšení. Lidé si myslí, že vzkříšení je něco strašně zapadlého v minulosti anebo něco v daleké budoucnosti. A on je to zatím ten Pán Ježíš, co jsem s ním mluvil dnes ráno při mši sv. Není to pěkné žít v té naději na požehnaný příchod našeho Pána Ježíše Krista?

Tak ahoj!

Váš

+ Jaroslav Štarnada